

ERNESTO MUSSI

AUTUNNO

*Ho visto il vento giocare
con le carte,
un soffio straneo
ha portato una foglia rossa
quasi morta.
Ed ora è lì
che gira
in quella giostra incessante.
Pure il sole è con loro:
viene
ed ora s'allontana.
Io solo
rimango.
Dalla giostra mi chiamano:
è autunno.*

He vist el vent jugar / amb els papers /
una bufada estranya / ha portat una fulla
vermella / gairebé morta.

I ara està allí / que gira / en aquell gira-
volt inacabable. / També el sol està de
la seva part / ve / i ara s'allunya / Jo
resto sol.

Del giravolt em criden: som a la tardor.

CESARE PAVESE

FUMADORS DE PAPER

*M'ha portat a sentir-li la banda. S'asseu al racó
i emboca el clarí. Se'ns engega un desori infernal.
Fora, un vent enfurit i els patacs, entre llamps,
de la pluja, fan ara que el llum se'ns apagui
cada cinc minuts. Dins de la fosca, les cares
fan ganyotes i es torcen tocant de memòria
un ballable. I enèrgic, el pobre amic meu,
des del fons tots els guia. Es desferma el clarí,
trenca l'olla sonora, s'enfila, es desfoga,
com una ànima sola dins un àrèd silenci.*

*Aquests pobres llautons prou són massa sovint rebregats:
són pageses les mans que n'espitgen les tecles,
com els fronts, obstinats, que amb prou feines si miren de terra.
De la sang miserable, aigualida, desfeta
per les massa fatigues, se'n sent el bruel
en les notes; l'amic dirigeix esforçant-s'hi,
ell, de mans endurides de picar amb una maça,
de sirgar amb el ribot, d'estripar-se la vida.*

CESARE PAVESE

*Tingué un temps companys, i només té trenta anys.
 Fou d'aquells de després de la guerra, pujat en la fam.
 Va fer cap a Torino cercant-hi una vida
 i trobà la injustícia. Aprengué a treballar
 dins les fàbriques sense un somriure. Aprengué a mesurar
 per les seves fatigues la gana dels altres
 i pertot va trobar la injustícia. Cercà trobar pau
 caminant, ensunyat, per carrers que no acaben,
 dins la nit; i va veure tan sols tot de llums a milers
 lluentíssims damunt la iniquitat: dones rauques, borratxos,
 uns ninots fent tentines, perduts. Arribava a Torino
 un hivern ple de tosca del fum i llampecs de les fàbriques;
 ja sabia què era el treball. Acceptava la feina
 com la dura planeta de l'home. Però si tothom
 l'acceptava, en el món prou hi hauria justícia.
 I va fer-s'hi companys. Ell patia amb les grans xerrameques
 mes calia escoltar-ne esperant el final.
 Va trobar-hi companys. Cada casa en tenia famílies.
 La ciutat n'era tota voltada. I la cara del món
 n'era tota coberta. Se sentien dins seu
 talment desesperats per vèncer tot el món.*

*Toca eixut aquest vespre a despit de la banda
 que ha instruït d'un a un. No s'adona del llum
 ni el soroll de la pluja. Severa, la cara
 mira atenta un dolor, mossegant el clarí.
 Li vaig veure aquests ulls la vesprada que, sols,
 i el germà, més trist que ell, de deu anys,
 fèiem vetlla amb un llum esquifit. El germà estudiava
 amb un torn ben inútil que havia fet ell.
 I aquest pobre amic meu acusava el destí
 que el té ferm, ben clavat, al ribot i la maça
 per dur teca a dos vells desnonats.*

*I de sobte cridà
 que no era el destí si patia així el món,
 si la llum que fa el sol desfermava renecs:
 era l'home el culpable. Pogués, si més no, deseixir-se'n,
 tenir lliure la fam i respondre que no
 a una vida que opera amb l'amor, la pietat,
 la família, el menut tros de terra, per lligar-nos de mans.*

(De "Lavorare stanca")

Traducció de BONAVENTURA VALLESPINOSA